

Přijetí eura v ČR

ekonomická příležitost, nebo hazard?

Jan Skopeček

NF VŠE v Praze

26. ledna 2022

Aktuálnost, důvody a smysl diskuze o potencionálním přijetí eura v ČR

- ▶ Od vstupu ČR do EU v r. 2004 jsme členem Hospodářské a měnové unie (HMU) s dočasnou výjimkou v otázce společné evropské měny.
- ▶ Téma zavedení eura v ČR se s různou intenzitou opakovaně vrací do politické, akademické, resp. veřejné diskuze.
- ▶ S postupem času se z debaty o přijetí eura ale vytrácejí argumenty ekonomického charakteru a jsou nahrazovány více politickými či ideologickými argumenty.
- ▶ Přijetí eura je jedním z nejvážnějších hospodářsko-politických rozhodnutí, které nás může čekat.
- ▶ Výrazně se od vstupu ČR do EU, a tedy od závazku přijmout euro, proměnila architektura eurozóny s výrazným dopadem na členské státy eurozóny.

Cíl dnešní absolventské přednášky

Cílem mé dnešní přednášky je diskutovat ekonomické argumenty pro a proti přijetí eura, a pokusit se tak odpovědět na otázku, zda je pro ČR výhodné nahradit českou korunu eurem.

Výnosy vstupu do měnové unie

- ▶ pokles transakčních nákladů spojených s existencí více měn,
- ▶ snížení nákladů spojených s řízením kursových a úrokových rizik,
- ▶ zjednodušení kalkulací očekávaných výnosů, nákladů a cen v mezinárodním srovnání,
- ▶ zvýšení stability měnového kursu společné měny,
- ▶ usnadnění, podpora mezinárodního obchodu a mezinárodních kapitálových toků.

Náklady vstupu do měnové unie

- ▶ ztráta autonomní měnové politiky,
- ▶ ztráta kursové politiky (absence kurzového vyrovnávacího procesu platební bilance),
- ▶ snížení autonomie fiskální politiky z důvodu nutnosti přizpůsobení pravidlům měnové unie,
- ▶ sdílení nákladů mezi členy měnové unie,
- ▶ náklady v případě kolapsu celého projektu měnové unie.

Kritéria optimální měnové zóny

- ▶ cenová a mzdová flexibilita;
- ▶ mobilita výrobních faktorů včetně práce;
- ▶ integrace finančního trhu;
- ▶ stupeň otevřenosti ekonomiky;
- ▶ diverzifikace v produkci a spotřebě;
- ▶ podobnost mír inflace;
- ▶ fiskální integrace;
- ▶ politická integrace.

Flexibilita trhu práce a mobilita práce

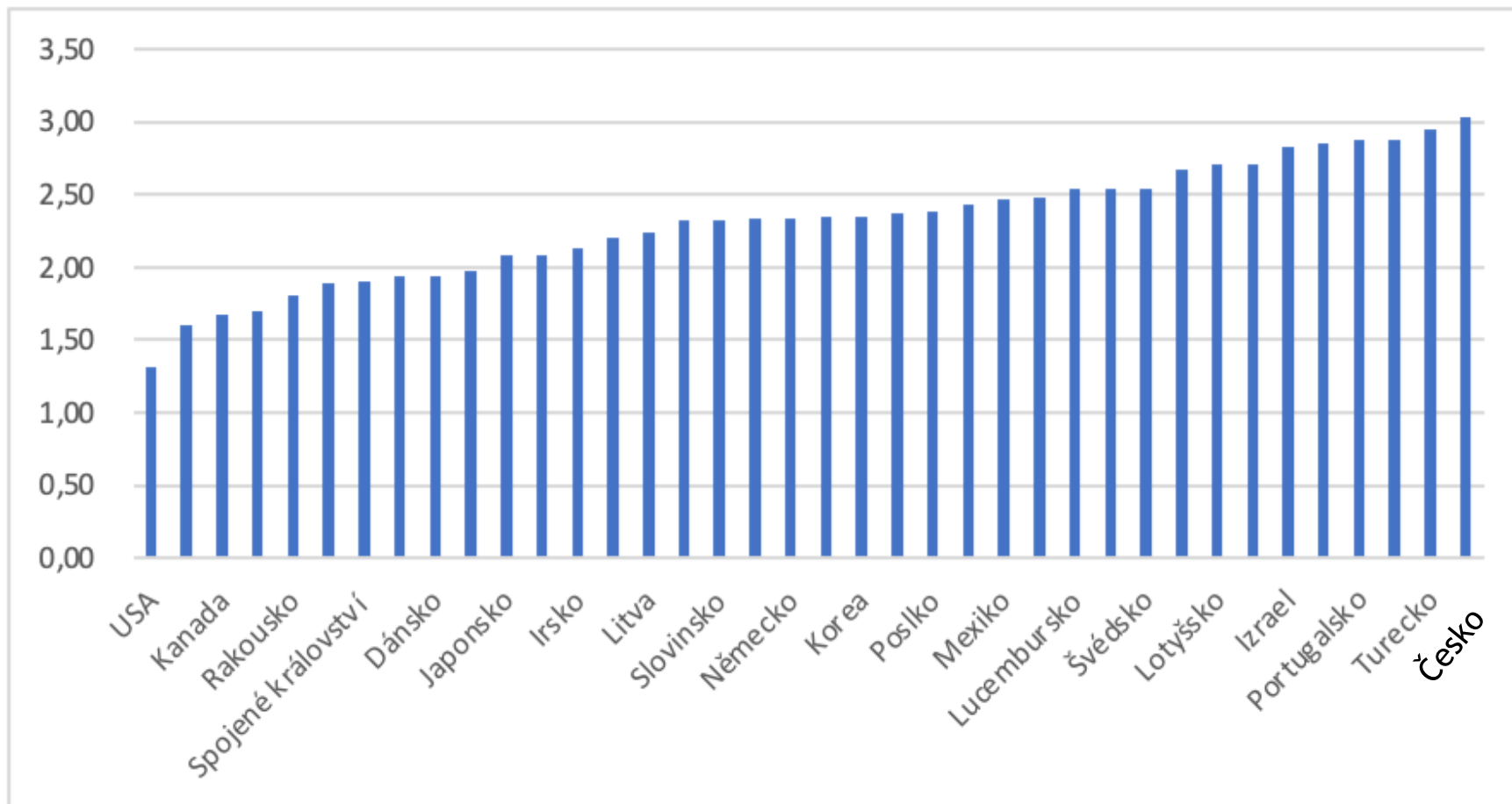
Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti z celkové nezaměstnanosti (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EU(28)	39,7	42,8	44,3	47,1	49,2	48,1	46,4	44,7	42,9	40,1	-
Eurozóna	42,1	45,0	46,2	49,5	52,2	51,1	49,7	48,5	46,4	43,5	37,5
ČR	40,9	40,6	43,4	43,4	43,5	47,3	42,1	35,0	30,5	30,0	22,1
Německo	46,8	47,6	45,1	44,4	44,0	43,6	40,8	41,7	40,9	37,8	29,6
Španělsko	36,6	41,6	44,4	49,7	52,8	51,6	48,4	44,5	41,7	37,8	32,1
Francie	39,5	40,7	39,6	40,2	42,5	42,6	44,2	43,9	40,2	38,6	36,5
Itálie	48,0	51,4	52,6	56,4	60,8	58,1	57,4	57,8	58,1	56,0	51,5

Zdroj: Eurostat 2021, vlastní zpracování

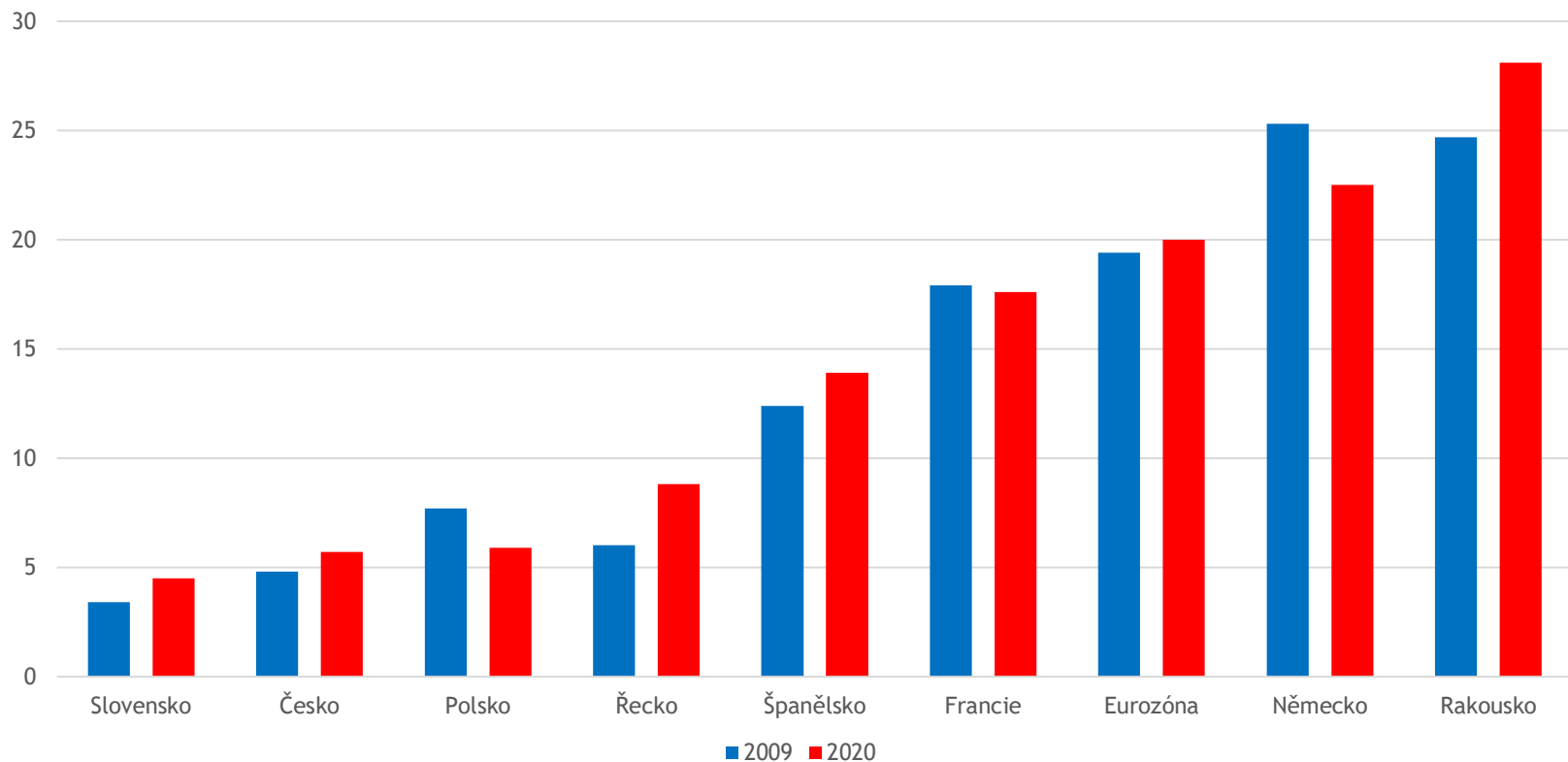

Indikátor přísnosti propouštění zaměstnanců v r. 2019

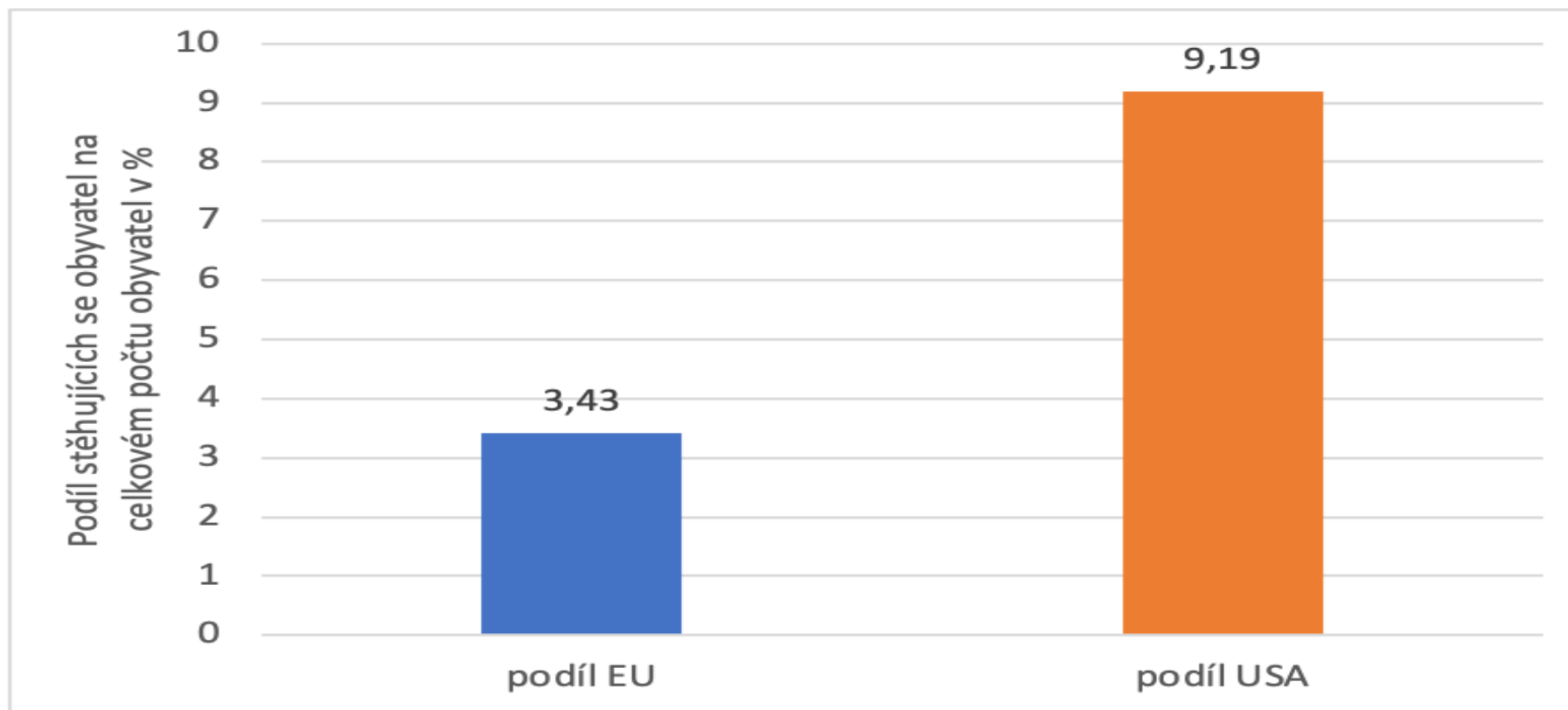
Zdroj: OECD

Podíl zkrácených prac. úvazků na celkovém počtu zaměstnanců v r. 2009 a 2020

Zdroj: Eurostat (2022), vlastní zpracování

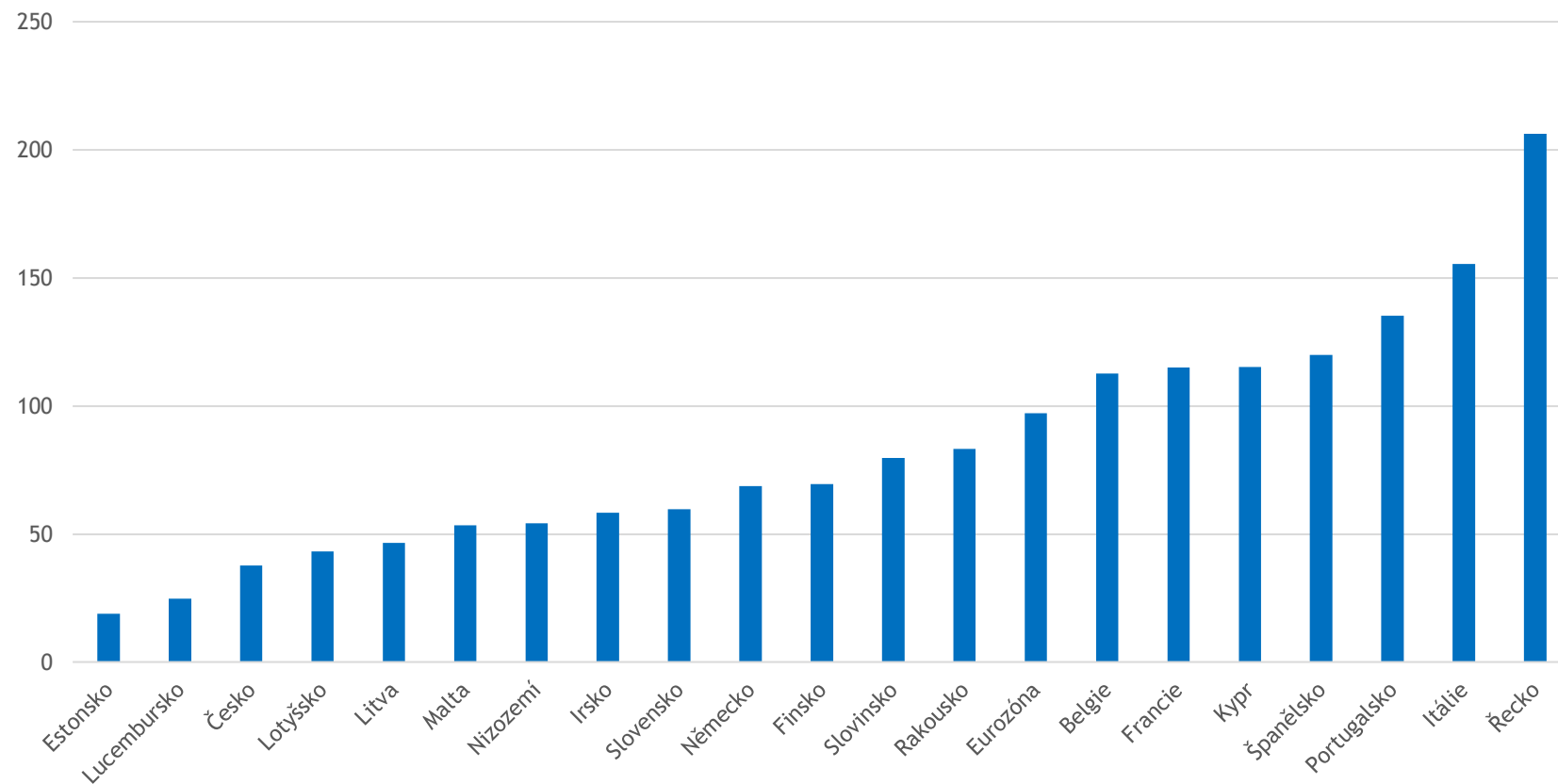
Mobilita obyvatel uvnitř EU a USA v letech 2018 -2019

Zdroj: Evropská komise (2019)

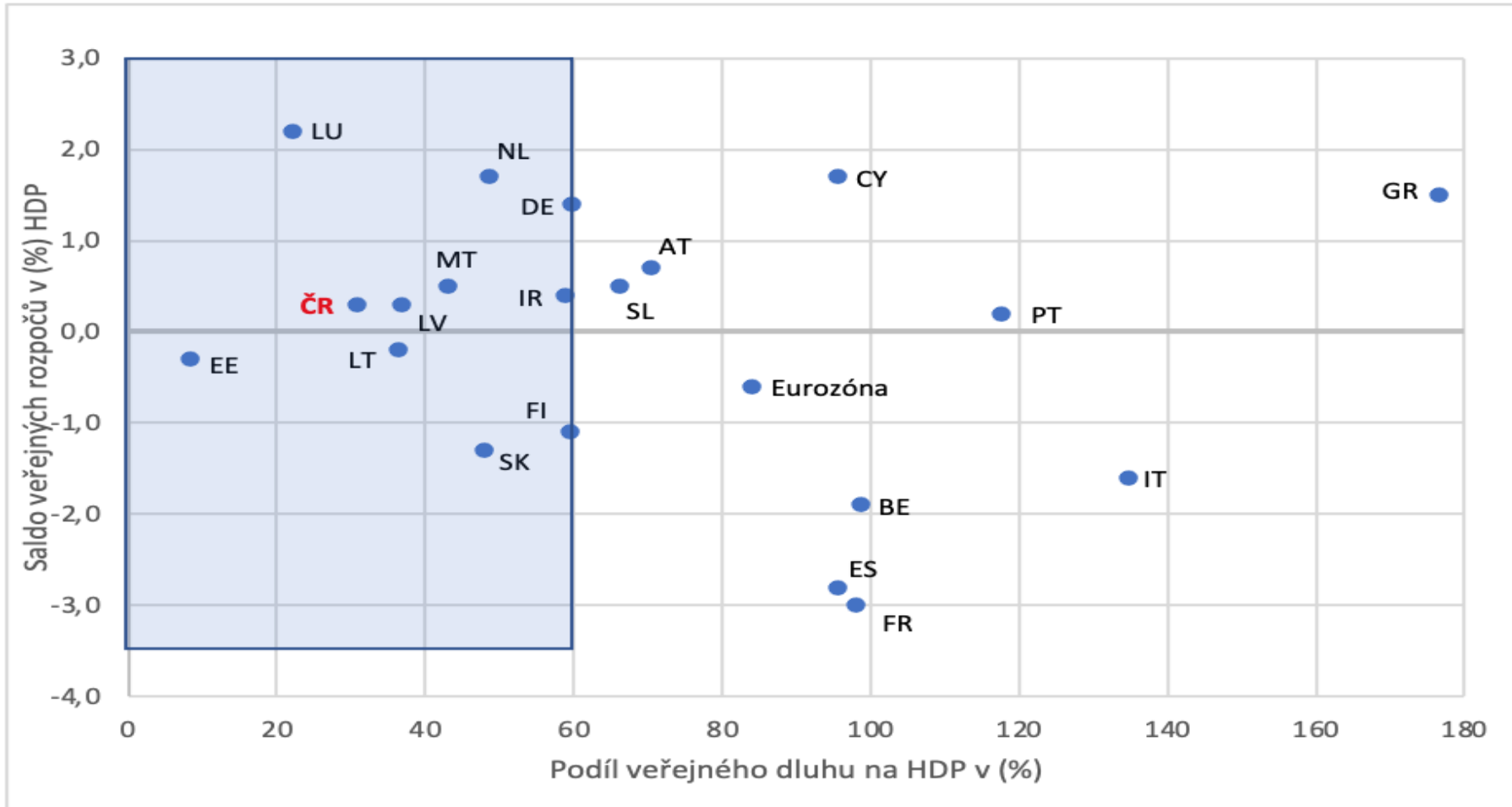
Stav a udržitelnost veřejných financí

Hrubý dluh vládního sektoru v r. 2020 (v % HDP)

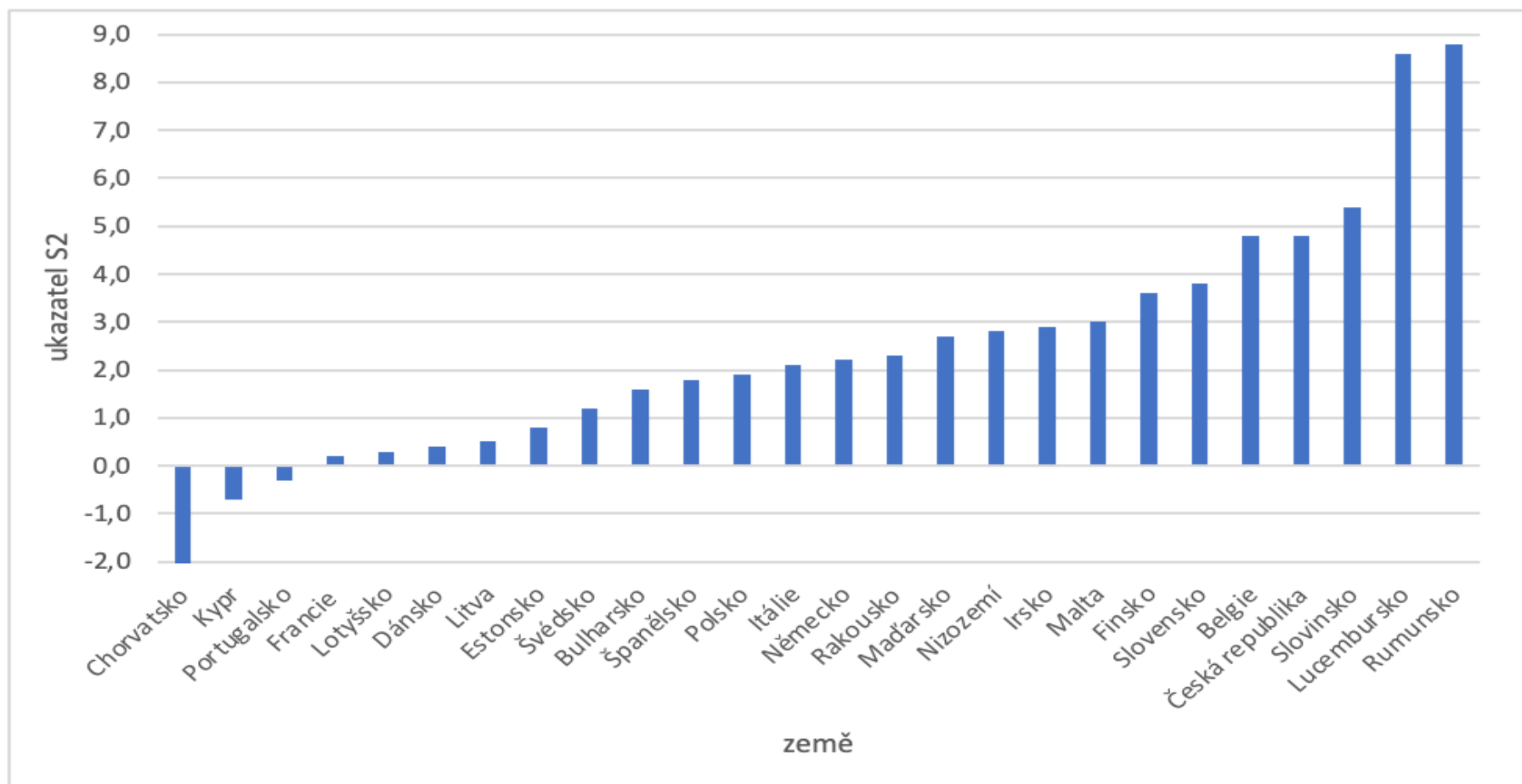
Zdroj: Eurostat (2022)

Fiskální pozice ČR a eurozóny v r. 2019

Eurostat (2020), vlastní zpracování

Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí S2

Evropská komise (2020), vlastní zpracování

Následky dluhové krize eurozóny - sdílení dluhů

Finanční pomoc Řecku (v mld. €)

	Schválený objem programu	Celkem vyplaceno	Mezivládní půjčky	ESFS/ESM	MMF
První program	110	73	52,9	-	20,1
Druhý program	164,5	153,8	-	141,8	12
Třetí program	86	61,9	-	61,9	-

Zdroj: ESM (2020), vlastní zpracování

Následky dluhové krize eurozóny - sdílení dluhů

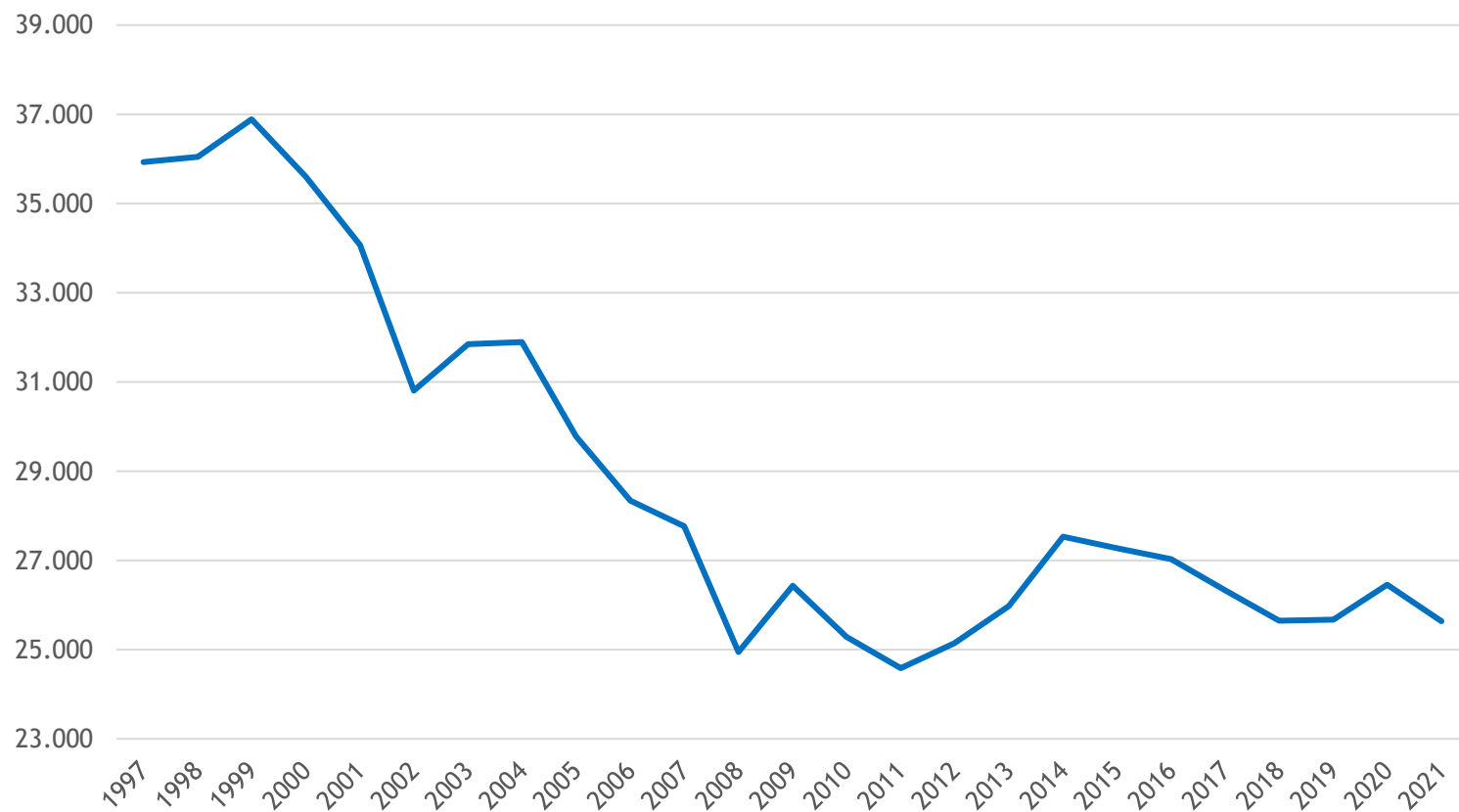
Schválená finanční pomoc členům eurozóny (v mld. €)

	Celková schválená pomoc	ESM/EFSF	EFSM/EU	MMF	Vlastní zdroje	Bilaterální půjčky/ostatní
Kypr	10	9	-	1	-	-
Irsko	85	17,7	22,5	22,5	17,5	4,8
Portugalsko	78	26	26	26	-	-
Španělsko	100	100	-	-	-	-
Lotyšsko	7,5		3,1	1,7		2,7

Zdroj: Evropská komise (2020), vlastní zpracování

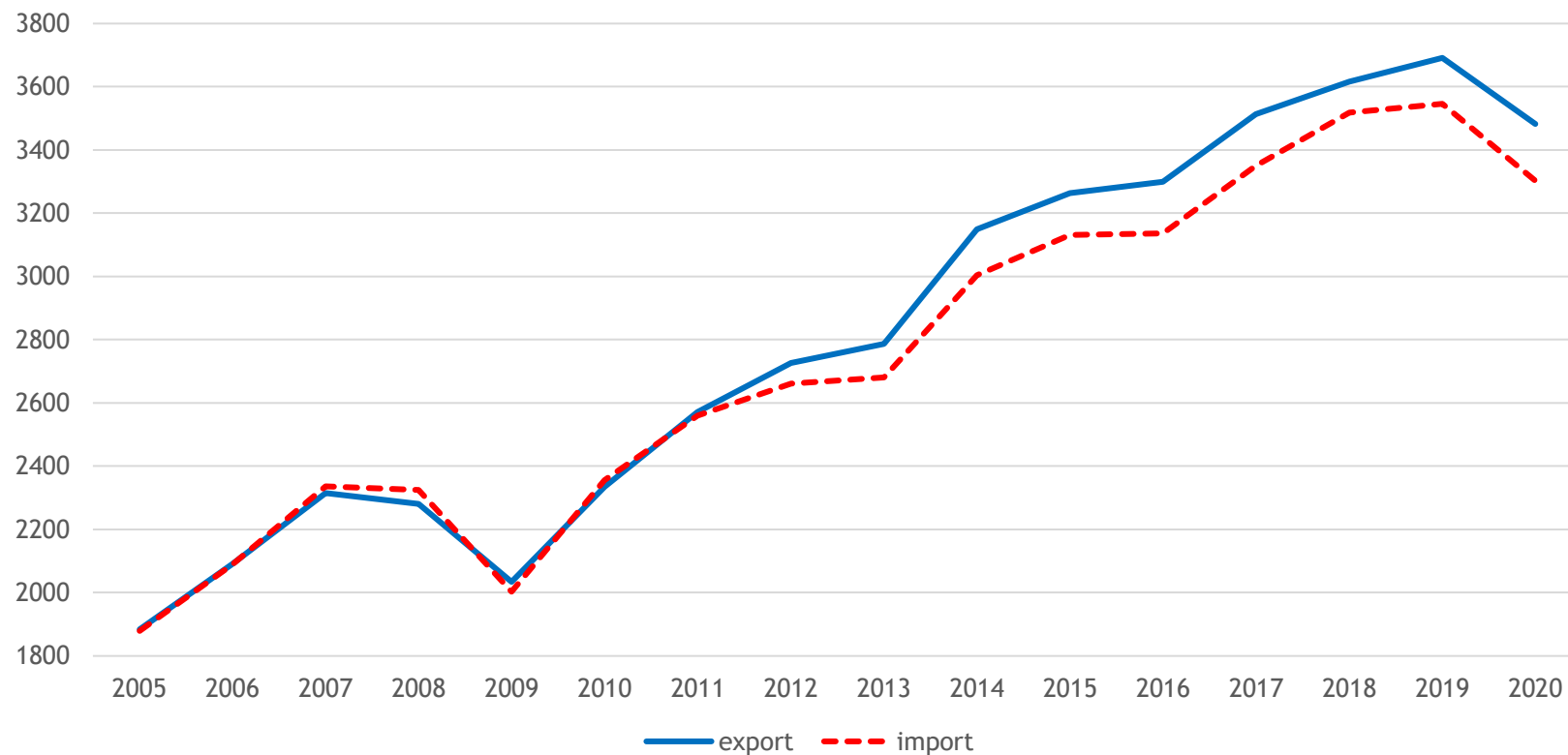
Vývoj kursu české koruny

Vývoj nominálního kurzu české koruny vůči euru (1997-2021)

Eurostat (2022), vlastní zpracování

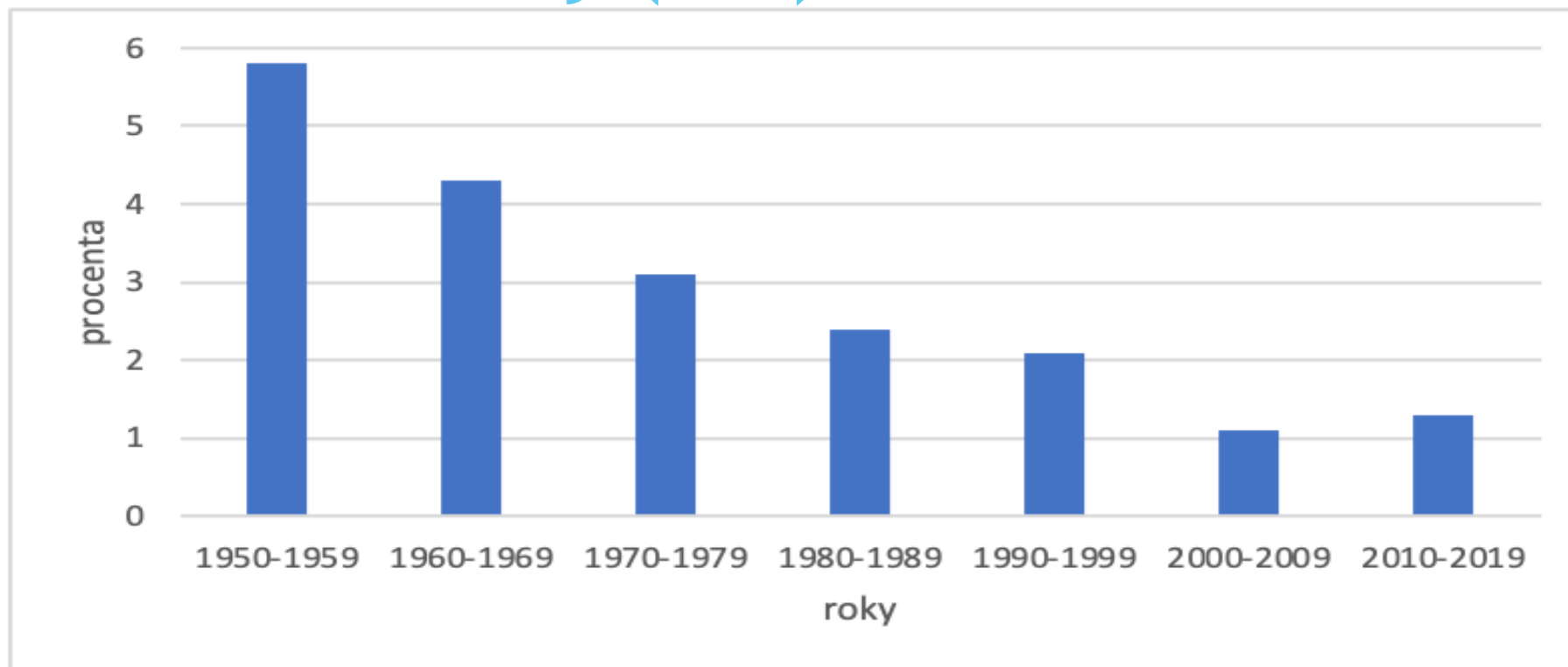
Vývoj českého exportu a importu (v mld. Kč, běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ (2022), vlastní zpracování

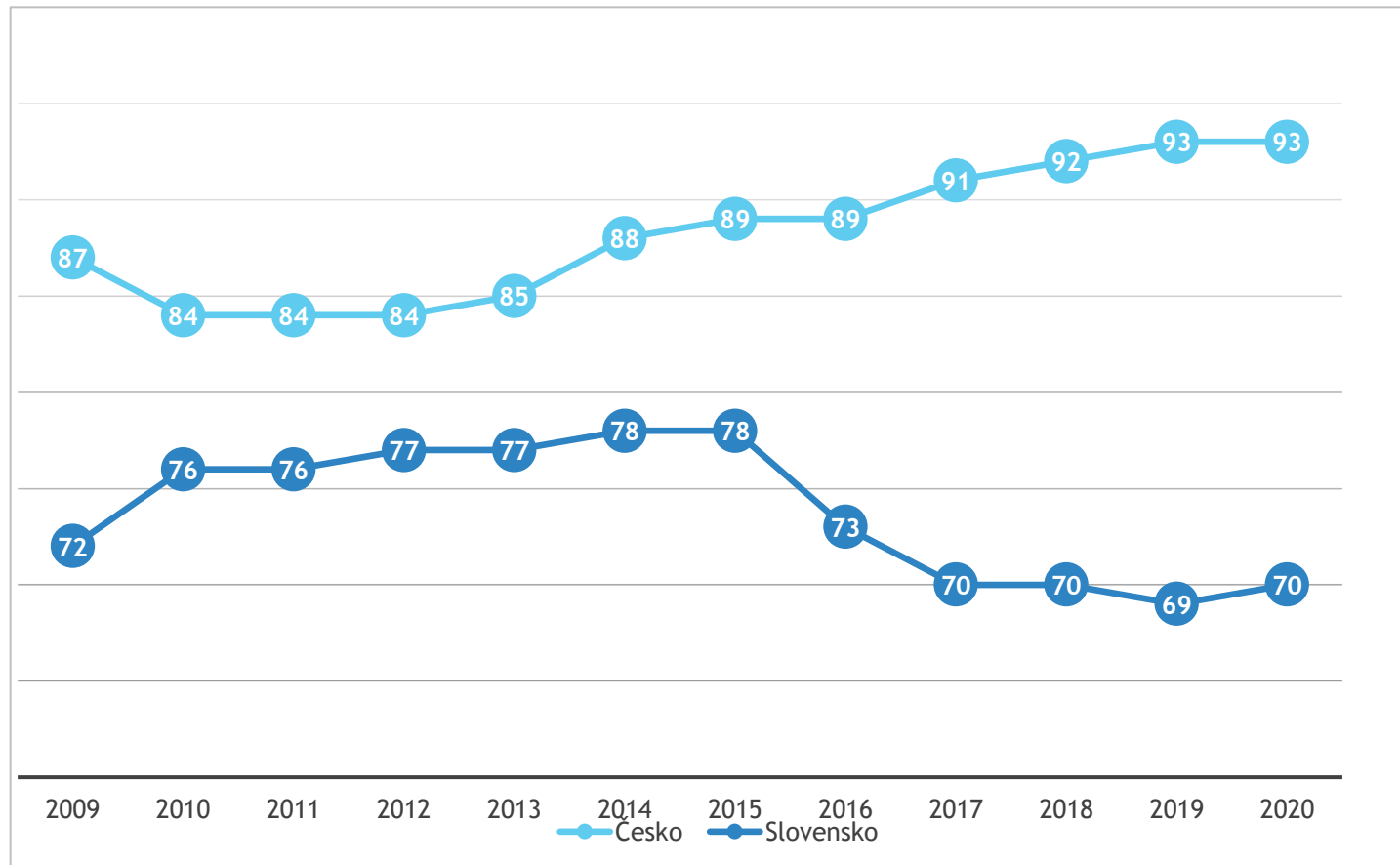
Ekonomická výkonnost eurozóny

Průměrná tempa růstu HDP dnešních zemí eurozóny (v %)

Zdroj: Eurostat, Evropská komise (2021), vlastní zpracování

Ekonomická konvergence ČR a SK (EU27=100)

Zdroj: Eurostat (2022)

Změna architektury eurozóny

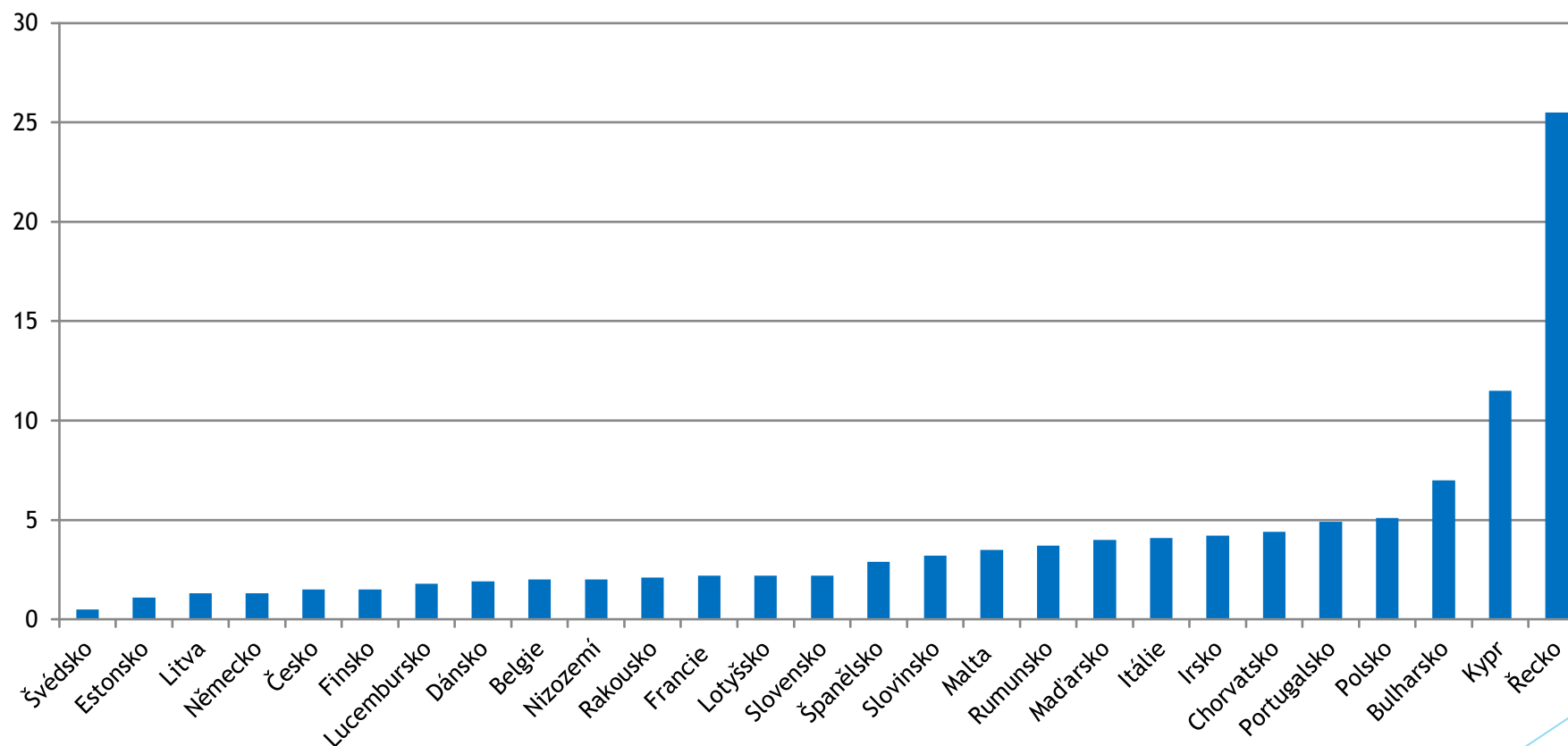
- ▶ Unie kapitálových trhů
- ▶ Společný evropský dluhopis
- ▶ Větší koordinace hospodářských politik
- ▶ Nové rozpočtové nástroje a Evropský ministr hospodářství a financí
- ▶ Společný evropský dluh
- ▶ Vlastní zdroje EU
- ▶ Dokončení bankovní unie

Projekt bankovní unie

- ▶ Jednotný soubor pravidel, resp. jednotná bankovní regulace
- ▶ Jednotný mechanismus bankovního dohledu
- ▶ Jednotný mechanismus řešení krizí

Podíl nesplácených úvěrů na celkových úvěrech v IVQ 2020

Zdroj: ERA Risk Dashboard (2021), vlastní zpracování

Závěry

- ▶ Trh práce zemí eurozóny není dostatečně flexibilní a pracovní síla mobilní, a eurozóna tak neplní jednu ze základních podmínek optimální měnové zóny.
- ▶ Není možné se z důvodu předlužení a neudržitelnosti veřejných financí v eurozóně, ale i ČR spoléhat na fiskální politiku jako přizpůsobovací mechanismus.
- ▶ Vlastní česká koruna nebyla a není překážkou pro české exportéry. I s českou korunou objem exportu dlouhodobě a stabilně roste. Objem českého exportu v běžných cenách se od r. 2005 do roku 2019 téměř zdvojnásobil.
- ▶ S prohlubující se evropskou integrací dochází k poklesu temp růstu členských zemí eurozóny. Ekonomické rozdíly mezi členskými zeměmi eurozóny, patrné zejména na ose sever a jih eurozóny, se v čase zvyšovaly.
- ▶ Naopak Česká republika s vlastní měnou postupně konverguje v relativní ekonomické úrovni k vyspělejším zemím eurozóny.
- ▶ Architektura eurozóny se změnila a v budoucnu změní tak, že z toho bude Česká republika těžit. Nepotvrzuje se ani hypotéza, že je pro Českou republiku výhodné vstoupit do bankovní unie jako nezbytné podmínky členství v eurozóně.

„Skopečkův závěr“

Pro Českou republiku je nevýhodné za stávajících ekonomických podmínek, stávající a pravděpodobné budoucí podobě architektury eurozóny do této měnové unie vstupovat a nahrazovat českou korunu eurem.

Děkuji za pozornost!